

G E H E I M

Houding Wereldvakverbond en buitenlandse communistische vakbeweging jegens scheuring in de EVC.

De scheuring in de EVC, die zijn beslag kreeg doordat - naast de bestaande vakcentrale - een "EVC-1958" werd opgericht, heeft in het kader van de internationale communistische vakbeweging eveneens opzien gebaard en aanleiding tot wrijving gegeven.

Een door het Wereldvakverbond van 20 tot 22 juni te Berlijn belegde conferentie tegen de atoomwapens werd bijgewoond door twee Nederlandse delegaties n.l. één van de "oude" EVC en één van de EVC-1958.

Alleen de "oude" EVC was uitgenodigd; Paul de GROOT had daar in Praag (waar hij sedert 16 juni verbleef) de lucht van gekregen en nog op het laatste moment de hem getrouwe groep opdracht gegeven eveneens een delegatie naar Berlijn te zenden.

Van de aanvang van het verblijf in Berlijn af heeft laatstbedoelde afvaardiging duidelijk te kennen gegeven dat ze niets met de "oude" EVC (o.a. vertegenwoordigd door Bertus BRANDSEN, die sedert kort, uit hoofde van zijn Tweede Kamer-lidmaatschap, weer over een paspoort beschikt) te maken wilde hebben. De organisatoren van de conferentie werden hierdoor al direct geconfronteerd met de diepe kloof die de beide Nederlandse groepen scheidde. Als gebruikelijk zou van elk deelnemend land een vertegenwoordiger in het presidium van de conferentie worden opgenomen. Daar de twee groepen elkander echter niets toegaven, besloot het WVV-secretariaat geen Nederlander in het presidium te benoemen. (Dat BRANDSEN vice-president van het WVV is, legde dus kennelijk niet voldoende gewicht in de schaal).

Beide EVC-delegaties hebben van de aanwezigheid van het WVV-secretariaat gebruik gemaakt om, afzonderlijk, tegenover dat college een oratio pro domo af te steken. Naar aanleiding daarvan stelde de algemeen secretaris van het WVV, Louis SAILLANT, zich op het standpunt dat BRANDSEN, ondanks de scheuring in de EVC, onverkort vice-voorzitter van het WVV is gebleven. Anderzijds vond hij het van de EVC-1958 wat voorbarig zich reeds als nieuw opgerichte organisatie "bij het WVV aangesloten" te noemen, zolang dit formeel nog niet in kannen en kruiken was.

Houding Wereldvakverbond en buitenlandse communistische vakbeweging
jegens scheuring in de EVC.

S a m e n v a t t i n g

De scheuring in de EVC die zijn beslag kreeg doordat - naast de bestaande vakcentrale - op 7 juni j.l. een EVC-1958 werd opgericht, heeft het Wereldvakverbond en de communistische vakverbonden in het buitenland niet onberoerd gelaten.

Op de WVV-conferentie tegen de atoombewapening, die van 20 tot 22 juni j.l. te Berlijn werd gehouden, waren uit Nederland twee EVC-delegaties aanwezig.

Het WVV-secretariaat heeft te Berlijn getracht de partijen tot elkaar te brengen. Toen dit niet lukte, nodigde de algemeen secretaris van het WVV, SAILLANT, de "oude" EVC en de EVC-1958 uit om ieder een delegatie af te vaardigen naar de besloten conferentie over de Euromarkt te Praag (1 tot 2 juli) en na afloop daarvan het overleg voort te zetten.

Beide partijen namen deze uitnodiging aan. De EVC-1958 vertrok met 2 man, voorzien van een memorandum opgesteld door de algemeen secretaris van de CPN, Paul de GROOT, waarin de houding van het WVV-secretariaat werd bekritiseerd en bepaalde eisen werden gesteld (o.a. schorsing van B. BRANDSEN als vice-voorzitter van het WVV).

Daar het WVV-secretariaat deze eisen niet inwilligde, weigerde de delegatie van de EVC-1958, in tegenstelling met de afvaardiging van de "oude" EVC, aan de voor 3 juli door het WVV beraamde gemeenschappelijke bespreking deel te nemen.

De Sowjet-Russische WVV-secretaris BEREZIN en zijn Franse collega Marcel BRAS namen een sterk afwijzende houding tegenover de delegatie van de "oude" EVC aan. Dit was niet het geval met de algemeen secretaris SAILLANT en de Italiaan GRASSI.

Het WVV-secretariaat heeft geen enkele wijziging gebracht in de formele verhouding tussen WVV en de "oude" EVC. De najaarszitting van het Executief Comité van het WVV zal waarschijnlijk een standpunt bepalen tegenover de situatie die zich thans in de communistische vakbeweging in Nederland voordoet. Dan zal vermoedelijk tevens een beslissing worden genomen inzake het WVV lidmaatschap van de EVC-1958.

G E H E I M

In een bulletin dat de "oude" EVC begin juli onder de EVC-ers verspreidde, gaf zij nogal hoog op van de in Berlijn bereikte resultaten. De situatie zou er in het kort op neerkomen dat het WVV-secretariaat zich achter de "oude" EVC had gesteld en de EVC-1958 min of meer had gedesavoueed.

Deze voorstelling van zaken is niet geheel juist. Het WVV-secretariaat en meer in het bijzonder de algemeen secretaris SAILLANT heeft noch de ene noch de andere partij van zich willen stoten. Beide groepen heeft hij dan ook over de kansen op een verzoening gepolst.

Een gewichtig en mogelijk doorslaggevend element in de ontwikkeling van zaken is hierin gelegen, dat de Sowjet-Russische gedelegeerde duidelijk laat merken aan de kant van de EVC-1958 te staan.

Toen de delegatie van de EVC-1958 weigerde de besluiten van de Berlijnse conferentie gezamenlijk met de "oude" EVC uit te voeren, nodigde het WVV-secretariaat de beide vakcentrales uit tot nader overleg te Praag, alwaar op 1 en 2 juli een interne bespreking met communistische vakbondsbestuurders uit de Euromarkt-landen zou plaats hebben.

In de boezem van het verbondsbestuur der EVC 1958 werd deze invitatie niet met onverdeelde instemming ontvangen. De voorzitter W. HARTOG meende dat men het WVV niet behoefde na te lopen. De kwestie werd voorgelegd aan de algemeen secretaris der CPN, Paul de GROOT, die zich op het standpunt stelde dat de uitnodiging moest worden aanvaard, zij het geenszins onvoorwaardelijk. Volgens De GROOT hebben in het WVV speciaal de figuren, die geen communistische partij-functionaris zijn, de neiging zuiver formeel volgens de statuten te werk te gaan. Ten behoeve van de delegatie stelde hij een aan het WVV-bestuur gericht memorandum in de Duitse taal samen, dat door de dagelijkse leiding van de EVC-1958 werd ondertekend. De inhoud van dit stuk kwam zeer in het kort op het volgende neer:

Onze organisatie heeft U voortdurend omstandig ingelicht over het conflict in de EVC. Herhaald zij dat de groep Brandsen-Reuter de partijloze grondslag van de EVC heeft geschonden door zich tegen de CPN te keren. (Volgt een opsomming van de

G E H E I M

"wandaden" van BRANDSEN en REUTER c.s.). Terwijl de meeste bij het WVV aangesloten vakcentrales begroetingstelegrammen naar het op 7 en 8 juni gehouden buitengewone congres zonden, bleef het WVV-secretariaat in dat opzicht volkomen in gebreke. De "arbeidersvijandige" pers kreeg daardoor de gelegenheid te insinueren dat het WVV-secretariaat met zijn sympathie aan de kant van de groep Brandsen stond.

De EVC-1958 is geen nieuwe organisatie, doch de rechtmatige voortzetting van de in 1945 opgerichte EVC.

Ze was gedwongen "1958" aan haar naam toe te voegen, aangezien BRANDSEN de "klassejustitie" tegen haar in het geweer had geroepen. Van het voormalige EVC-secretariaat wordt geeist zich te onderwerpen aan een financieel onderzoek en teruggave van alle door haar in beslag genomen bezittingen. Indien het WVV bij de regeling van deze kwesties behulpzaam wil zijn, zal de EVC-1958 dat toejuichen. In dit verband stelt deze organisatie het volgende voor:

1. Bekrachtiging van de aansluiting der EVC bij het WVV en erkenning van het tijdens het buitengewoon congres op 7 en 8 juni verkozen verbondsbestuur. (Opm.: Met bekrachtiging der aansluiting van de EVC wordt dus consequent het standpunt ingenomen dat het WVV de EVC-1958 als de ware aangesloten vakcentrale dient te bevestigen, met uitsluiting van de groep Brandsen
2. Uitsluiting of op zijn minst schorsing van B. BRANDSEN als vice-president van het WVV. Uitsluiting van J. BUSSINK als plv. lid van het Executief Comité van het WVV en van R. SMID als lid van de financiële contrôle-commissie van het WVV.
3. Benoeming van een vertegenwoordiger van het nieuwe verbondsbestuur in het Executief Comité van het WVV.

Op 30 juni ging zowel een delegatie van de "oude" EVC (4 man sterk) als van de EVC-1958 (met 2 man) per vliegtuig van Schiphol naar Praag. De laatste had het bovenbedoelde memorandum bij zich, met de opdracht dit bij de eerste bespreking met het WVV te overhandigen.

De delegatie van de "oude" EVC moest via Zürich reizen, omdat ze in Nederland bij de Tsjechische Legatie geen visa voor Tsjechoslowakije had kunnen krijgen. Deze mogelijkheid is n.l. door

G E H E I M

toedoen van Paul de GROOT afgesneden. In Zürich verkregen zij visa door bemiddeling van het WVV-secretariaat.

De beide EVC-delegaties namen deel aan de conferentie van 1 en 2 juli, die in het teken stond van voortgezette communistische agitatie tegen de Euromarkt. Zij negeerden elkaar volkomen, hetgeen leidde tot vreemde situaties in dit uit circa 30 man bestaande "selecte" gezelschap, dat de hele dag met elkaar optrok.

Na beëindiging van de conferentie kregen de twee delegaties het verzoek op 3 juli gezamenlijk voor het WVV-secretariaat te verschijnen. Alleen de "oude" EVC verscheen op het afgesproken uur; de andere delegatie had - zeer tot ongenoegen van het WVV-secretariaat - geweigerd aan één tafel met BRANDSEN c.s. te gaan zitten. Het memorandum van De GROOT had zij afgegeven aan de Franse WVV-secretaris Marcel BRAS. (Deze was ook al persoonlijk door Paul de GROOT bewerkt tijdens een onderhoud te Praag in de tweede helft van juni).

Van de kant van het WVV-secretariaat werden BRANDSEN c.s. nogmaals speciaal aan de tand gevoeld over het inroepen van de hulp van politie en justitie en over het sterk persoonlijke cachet van het conflict. Volgens SAILLANT had de andere groep het WVV voortdurend ingelicht, terwijl BRANDSEN dit van zijn kant had nagelaten. Ook hadden BRANDSEN c.s. volgens SAILLANT het WVV kunnen inschakelen in plaats van naar de rechter te lopen. De houding van de WVV-secretarissen tegenover de "oude" EVC-delegatie verschilde overigens onderling sterk. Zo sprak de Sowjet-Russische secretaris BEREZIN (hoofd van de pers- en propaganda-afdeling van het WVV) op uitermate scherpe toon zijn veroordeling over het inroepen van de "klasse-justitie" uit. De Franse secretaris Marcel BRAS liet er evenmin twijfel over bestaan dat hij het optreden van BRANDSEN c.s. veroordeelde. Daarentegen bleven de toon en houding van de algemeen secretaris SAILLANT (die geen vriend van Paul de GROOT schijnt te zijn) en van de Italiaan GRASSI kameraadschappelijk. (Anderen hebben zich v.z.b. niet in de discussie gemengd). Uit het voorgaande kan worden afgeleid dat de meningen binnen het secretariaat van het WVV (het feitelijk leidende orgaan van het WVV) kennelijk verdeeld zijn. Mogelijk leidt het feit dat de Sowjet-Unie zo'n krachtige greep op het WVV heeft, ook daar tot interne spanningen.

De delegatie van de EVC-1958 heeft niet afzonderlijk met het

G E H E I M

WVV-secretariaat gesproken, doch op 3 juli een onderhoud gehad met de algemeen secretaris van de VVI/Metaal, ADDUCI. Deze had begin 1958 een bezoek aan Nederland willen brengen, maar is toen afgeschrikt door de controverse tussen de CPN en de EVC. Hij deelde mede dat hij zo snel mogelijk iemand naar Nederland zou zenden om poolshoogte te nemen. Zelf was hij daarvoor te zeer bezet, naar hij zeide. Ook zou hij nog geen gelegenheid hebben gehad te reageren op de rapporten die hem van de zijde der EVC-1958 hadden bereikt.

Overigens heeft ADDUCI eveneens zijn licht opgestoken bij de delegatie van de "oude" EVC, ongetwijfeld om van twee kanten voor- gelicht te zijn. De vakverenigingsinternationale, die hij vertegen- woordigt (Metaal) schijnt hetzelfde standpunt als het WVV-secre- tariaat in te nemen, derhalve: noch de een noch de ander veroordelen en voorlopig de kat uit de boom kijken.

Evenals de VVI-Metaal werd ook de VVI voor Transport direct met de neus op het conflict in de EVC geduwd en wel in verband met een in juni te Moskou gehouden zitting van het Administratief Comité van deze VVI, waarvan D. KLEINSMA deel uitmaakt. Daar de ABT echter, evenals De Metaal, in 2 groepen onder afzonderlijke hoofdbesturen was uiteengevallen, werd door AVILA, algemeen secre- taris van deze VVI besloten, KLEINSMA niet uit te nodigen en evenmin in te gaan op het verzoek van de nieuw gevormde groep om F. MEIS naar Moskou te laten komen. De laatste die in juni voor een medische behandeling naar Moskou ging, heeft toen echter toch nog met hulp van de Sowjet-Russische transportbond contact met het bedoelde Admi- nistratief Comité kunnen opnemen.

De VVI's die met "ongedeelde" EVC-bonden te maken hadden, stonden niet direct voor een probleem. Zo reisde G. SCHOEN, bestuur- der van de vrijwel in zijn geheel naar de EVC-1958 overgegangene ABWB, in mei naar Sofia ter bijwoning van een zitting van het Administra- tief Comité van de VVI-Bouwvak. Ook J. VLIETMAN, voorzitter van de Chevofa (die in meerderheid de "oude" EVC trouw bleef) kon zonder protest van een "tegenbewind" in juni j.l. aan een zitting van het bestuur van de VVI-Chemie te Moskou gaan deelnemen. Wel had hij in Nederland visum-moeilijkheden, daarom reisde hij via Zürich naar Praag en verder in gezelschap van de secretaris-generaal van deze VVI, Georges VANHAUTE, met wie hij persoonlijk bevriend is.

- Uiteraard -

G E H E I M

(Uiteraard speelde bij al deze internationale contacten de persoonlijke bekendheid een stevig woordje mee en hadden in dat opzicht de bestuurders van de "oude" EVC een streepje voor op de minder bekende vertegenwoordigers van de EVC-1958).

VLIETMAN had te Praag overigens een uitgesproken reserve ontmoet (hij was o.m. in contact geweest met ADDUCI en Marcel BRAS), terwijl men hem in Moskou naar hij zeide, bepaald vijandig tegemoet was getreden.

Wat de houding van de VVI voor Overheidspersoneel betreft is bekend geworden dat - nadat BRINKMAN van de "oude" EVC in april j.l. te Berlijn met alle égards op een conferentie van deze VVI was ontvangen, de algemeen secretaris DUHAMEL later heeft geweigerd stelling te nemen in het bewuste conflict. Dit naar aanleiding van het feit dat de EVC-1958 hem had medegedeeld dat BRINKMAN c.s. waren geroyeerd.

Ook de communistische vakverbonden in het buitenland trekken niet alle één lijn.

Vaststaat dat de centrale van Sowjet-Russische vakverbonden geheel aan de zijde van de CPN-getrouwe EVC-1958 staat. Dit kwam reeds tot uiting door de opname van een artikel van Wessel HARTOG in het vakblad Trud op 15 april j.l. In de verdere ontwikkeling van zaken werd de Sowjet-Russische stellingname steeds duidelijker, zoals reeds in het voorgaande is aangegeven.

Ook bestaat er geen twijfel aan dat het Tsjechoslowaakse vakverbond de EVC-1958 als de "ware" communistische vakorganisatie erkent. Reeds in april j.l. lieten de Tsjechen een delegatie van de CPN getrouwe EVC-groepering, die toen Praag bezocht, hierover niet in het onzekere.

Enige topfunctionarissen van de vakbeweging uit Oost-Duitsland (Herbert WARNKE en Paul ERWIN) verklaarden tijdens de WVV-conferentie te Berlijn (van 20 tot 22 juni) dat de situatie in Nederland hun niet duidelijk was en zij een afwachtende houding aannamen. Een delegatie van de ABV/EVC die van 5 tot 14 juni j.l. een reis door de DDR maakte en daar de houding van BRANDSEN c.s. verdedigde en De GROOT aanviel, vond echter, naar het leek, een willig oor bij bestuurders van de F.D.G.B.

G E H E I M

Wat de Poolse vakbeweging aangaat, bestaan er aanwijzingen dat deze sympathiek tegenover de "oude" EVC staat. Nog kort geleden kreeg de ABV (waarvan het hoofdbestuur BRANDSEN c.s. trouw is gebleven) een uitnodiging een delegatie van spoorwegarbeiders naar Polen te zenden. Verder heeft ook een andere hoofdbestuurder van de "oude" EVC, J.S. PIETERS, kortgeleden een reis naar Polen gemaakt op kosten van de Poolse vakbeweging. Een partijbestuurder van de CPN, die eveneens een reis naar Polen op kosten van dat land wilde organiseren, zou nul op het rekest hebben gekregen.

Inzake Joegoslavië (de vakbeweging in dat land is niet bij het WVV aangesloten) zij vermeld dat de gezant te Den Haag zich in juni door WAGENAAR en BRANDSEN heeft laten voorlichten over het conflict tussen het partijbestuur der CPN en de "oude" EVC. Hij wekte de indruk in principe bereid te zijn hen te steunen.

Reacties van de zijde van de "toonaangevende" Franse CGT zijn nog niet vernomen. Mogelijk wordt dit vakverbond te zeer door de interne Franse politieke problemen geoccupeerd.

Anders dan de delegatie van de "oude" EVC hebben de afgevaardigden van de EVC-1958 te Praag contact onderhouden met de communistische partij in dat land. Zo werd hun door bemiddeling van de partij de tolk toegewezen om wie zij hadden verzocht. Ook hebben zij een onderhoud gehad met de functionaris van de Tsjechoslowaakse partij Gustav SOUCEK aan wie zij eveneens een exemplaar van het memorandum van De GROOT ter hand stelden. SOUCEK, die voor de Tsjechische partij de internationale verbindingen onderhoudt, zou hebben toegezegd afschriften te zenden aan alle internationale communistische organisaties. Zij hebben eveneens nog een gesprek met enkele andere bestuurders van de Tsjechische CP gevoerd. Daarbij bleek dat het verbondsbestuur der EVC nog in september 1957 een ledental van 170.000 had opgegeven, terwijl De GROOT inmiddels heeft onthuld dat niet meer dan 25000 personen bij de EVC waren aangesloten.

De besprekingen te Praag hebben geen wijziging gebracht in de formele verhouding tussen WVV en "oude" EVC. Evenmin is een uitspraak gedaan over de aansluiting der EVC-1958 bij het WVV. Aan

G E H E I M

R. SMID, penningmeester van de "oude" EVC, is verzocht in september a.s. naar Praag te komen in zijn hoedanigheid van lid der financiële contrôle-commissie van het WVV.

"De Waarheid" van 10 juli j.l. publiceerde een bericht van de EVC-1958 volgens hetwelk de najaarszitting van het Executief Comité van het WVV een uitspraak over het conflict zal doen. "In afwachting hiervan" - aldus dit bericht - "zullen vertegenwoordigers van de EVC-1958 aan alle werkzaamheden van het WVV deelnemen".

juli 1958